## 5. SINIF 1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU VE ÖRNEK SENARYOLAR

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağının önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır.

**5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Konu Soru Dağılım Tablosu**

| Öğrenme Alanı | Kazanımlar | 1. Sınav – Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav | |
|---|---|---|---|
| | | 1. Senaryo | 2. Senaryo |
| BİREY VE TOPLUM | 5.1.1. Sosyal Bilgiler dersinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak kendi gelişimine katkısını fark eder. | 1 | 1 |
| | 5.1.2. Yakın çevresinde yaşanan bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu açıklar. | 1 | 1 |
| | 5.1.3. Sahip olduğu haklarının farkında olan bir birey olarak katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranır. | 1 | 2 |
| | 5.1.4. Çocuk olarak haklarından yararlanmaya ve bu hakların ihlal edildiği durumlara örnekler verir. | 1 | 2 |
| KÜLTÜR VE MİRAS | 5.2.1. Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder. | 2 | 2 |

• Okul genelinde yapılacak sınavlarda açık uçlu sorular sorulacağı göz önünde bulundurularak örnek senaryolar tabloda gösterilmiştir.

# SOSYAL BİLGİLER 5

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. İl sınıf/alan zümreleri de verilen örnek senaryoları inceleyerek kendileri benzer tablolar hazırlayıp öğretmenlerin kullanımına sunacaklardır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğe benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.

| Örnek Senaryo 1 | |
|---|---|
| *Soru Sayısı* | **Ölçülen Bilişsel Düzey** |
| ***5 soru*** | Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular<br>Senaryo 1'deki 2, 3, 4, 5 ve 6. sorular |
| ***1 soru*** | Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular<br>Senaryo 1'deki 1. soru |

1. SINAV

# SOSYAL BİLGİLER 5

**Adı ve Soyadı:** **Sınıfı:** **Numarası:**

## SENARYO 1

***Kazanım: 5.1.2. Yakın çevresinde yaşanan bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu açıklar.***

1. **Bir mahalleye okul açılması kimleri nasıl etkiler? Açıklayınız.**

***Kazanım: 5.1.1. Sosyal Bilgiler dersinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak kendi gelişimine katkısını fark eder.***

2. Merhaba, ben Adasu. Sosyal Bilgiler dersinde çocuk olarak bizim de birçok hakkımızın olduğunu öğrendim. Eğitim, dilekçe, sağlık hizmetlerinden yararlanma ve konut dokunulmazlığı bu haklarımızdan bazılarıdır. Devlet bu haklardan yararlanmamız için gerekli tedbirleri alır. Örneğin hastalandığımızda hastaneye giderek sağlık hizmetlerinden yararlanırız. Okula gelerek de eğitim hakkımızı kullanmış oluruz.

   **Bu bilgileri öğrenmenin Adasu'ya sağladığı katkıları yazınız.**

***Kazanım: 5.1.3. Sahip olduğu haklarının farkında olan bir birey olarak katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranır.***

***Aile, akraba, arkadaş grubu, spor takımı, resim, müzik kulübü gibi sosyalleşmeye katkıda bulunan gruplar ve okul gibi kurumlar ele alınır.***

***Görev ve sorumlulukları yerine getirirken planlı çalışmanın önemi üzerinde durulur.***

***Kişisel zamanını planlarken oyun oynama, ders çalışma, kitap okuma, uyuma, aile ve arkadaşlar ile nitelikli zaman geçirme ve kitle iletişim araçlarını kullanma durumlarını dikkate almanın önemine değinilir.***

3. **Okuldaki sorumluluklarınıza 3 örnek yazınız.**

## SENARYO 1

***Kazanım: 5.1.4. Çocuk olarak haklarından yararlanmaya ve bu hakların ihlal edildiği durumlara örnekler verir.***

**4.** Zeynep evlerinin balkonunda sabah kahvaltısını yaptıktan sonra servisle okula gitti. Okulda derslere aktif bir şekilde katıldı. Teneffüslerde okulun bahçesinde arkadaşlarıyla oyunlar oynadı. Okul sonrası eve dönen Zeynep okulda yaptığı çalışmaları gözden geçirdi. Akşam olunca sofranın hazırlanması için abisiyle beraber annesine yardım etti. Yemekten sonra en sevdiği diziyi izledi.

**Bu parçadan hareketle Zeynep'in hangi haklarını kullandığını yazınız.**

***Kazanım: 5.2.1. Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.***

**5.** Maden işlemeciliğinde ileri giden Lidyalıların en önemli geçim kaynağı ticaretti. Ancak takas yoluyla ticaret yapan Lidyalılar için bu durum beraberinde birtakım zorlukları da getiriyordu.

**Lidyalılar karşılaştıkları bu zorluk karşısında neyi icat etmişlerdir?**

***Kazanım: 5.2.1. Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.***

**6. Aşağıda Anadolu ve Mezopotamya Uygarlıklarının insanlık tarihine yaptıkları katkılara örnek cümleler verilmiştir. Bu katkıları hangi uygarlıkların sağladığını boşluklara yazınız.**

Önemli gördükleri olayları anal (yıllık) denilen kil tabletlere yazmışlardır: ………………..

Fibula adı verilen çengelli (çatal) iğneyi icat etmişlerdir: …………………..

Ziggurat denilen büyük tapınakları inşa etmişlerdir: ………………

| Örnek Senaryo 2 | |
|---|---|
| ***Soru Sayısı*** | **Ölçülen Bilişsel Düzey** |
| ***8 soru*** | Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular<br>Senaryo 2’deki tüm sorular |

# SOSYAL BİLGİLER 5

**1. SINAV**

**Adı ve Soyadı:** **Sınıfı:** **Numarası:**

**SENARYO 2**

***Kazanım: 5.1.1. Sosyal Bilgiler dersinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak kendi gelişimine katkısını fark eder.***

1. Merhaba, ben Adasu. Sosyal Bilgiler dersinde çocuk olarak bizim de birçok hakkımızın olduğunu öğrendim. Eğitim, dilekçe, sağlık hizmetlerinden yararlanma ve konut dokunulmazlığı bu haklarımızdan bazılarıdır. Devlet bu haklardan yararlanmamız için gerekli tedbirleri alır. Örneğin hastalandığımızda hastaneye giderek sağlık hizmetlerinden yararlanırız. Okula gelerek de eğitim hakkımızı kullanmış oluruz.

   **Bu bilgileri öğrenmenin Adasu'ya sağladığı katkıları yazınız.**

***Kazanım: 5.1.2. Yakın çevresinde yaşanan bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu açıklar.***

2. Irmağın kenarında güzel bir köyde yaşamaktaydım. 15 yıl önce ırmağın üzerine bir baraj yapılınca tarlalarımız barajdan aldığımız suyla sulanabilir duruma geldi. Baraj üzerinde taşımacılık gelişti ve bölgeye turistler gelmeye başladı. Balıkçılık çevremizde bir meslek hâlini aldı.

   **Bu metne göre köye baraj yapılması kimleri etkilemiştir? Yazınız.**

***Kazanım: 5.1.3. Sahip olduğu haklarının farkında olan bir birey olarak katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranır.***

***Aile, akraba, arkadaş grubu, spor takımı, resim, müzik kulübü gibi sosyalleşmeye katkıda bulunan gruplar ve okul gibi kurumlar ele alınır.***

***Görev ve sorumlulukları yerine getirirken planlı çalışmanın önemi üzerinde durulur.***

***Kişisel zamanını planlarken oyun oynama, ders çalışma, kitap okuma, uyuma, aile ve arkadaşlar ile nitelikli zaman geçirme ve kitle iletişim araçlarını kullanma durumlarını dikkate almanın önemine değinilir.***

3. **Rol ve sorumluluk kavramları hakkında bilgi veriniz.**

## SENARYO 2

***Kazanım: 5.1.3. Sahip olduğu haklarının farkında olan bir birey olarak katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranır.***

***Aile, akraba, arkadaş grubu, spor takımı, resim, müzik kulübü gibi sosyalleşmeye katkıda bulunan gruplar ve okul gibi kurumlar ele alınır.***

***Görev ve sorumlulukları yerine getirirken planlı çalışmanın önemi üzerinde durulur.***

***Kişisel zamanını planlarken oyun oynama, ders çalışma, kitap okuma, uyuma, aile ve arkadaşlar ile nitelikli zaman geçirme ve kitle iletişim araçlarını kullanma durumlarını dikkate almanın önemine değinilir.***

**4. Defne, 5. sınıf öğrencisidir. Defne'nin bu rolüne uygun hak ve sorumluluklarına birer örnek veriniz.**

***Kazanım: 5.1.4. Çocuk olarak haklarından yararlanmaya ve bu hakların ihlal edildiği durumlara örnekler verir.***

**5.**

Birleşmiş Milletler (BM) raporlarına göre dünyada 160 milyon çocuk işçi bulunmaktadır ve bu çocukların 70 milyondan fazlası riskli sayılabilecek işlerde çalıştırılmaktadır.

**Bu durumdaki çocukların hangi haklarının ihlal edildiğini yazınız.**

SENARYO 2

***Kazanım: 5.1.4. Çocuk olarak haklarından yararlanmaya ve bu hakların ihlal edildiği durumlara örnekler verir.***

6. Zeynep evlerinin balkonunda sabah kahvaltısını yaptıktan sonra servisle okula gitti. Okulda derslere aktif bir şekilde katıldı. Teneffüslerde okulun bahçesinde arkadaşlarıyla oyunlar oynadı. Okul sonrası eve dönen Zeynep okulda yaptığı çalışmaları gözden geçirdi. Akşam olunca sofranın hazırlanması için abisiyle beraber annesine yardım etti. Yemekten sonra en sevdiği diziyi izledi.

   **Bu parçadan hareketle Zeynep'in hangi haklarını kullandığını yazınız.**

***Kazanım: 5.2.1. Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.***

7. **Aşağıda Anadolu ve Mezopotamya Uygarlıklarının insanlık tarihine yaptıkları katkılara örnek cümleler verilmiştir. Bu katkıları hangi uygarlıkların sağladığını boşluklara yazınız.**

   Önemli gördükleri olayları anal (yıllık) denilen kil tabletlere yazmışlardır: ………………..

   Fibula adı verilen çengelli (çatal) iğneyi icat etmişlerdir: …………………..

   Ziggurat denilen büyük tapınakları inşa etmişlerdir: ………………

***Kazanım: 5.2.1. Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.***

8. **Hititlerle Mısırlılar arasında yapılan tarihin bilinen ilk yazılı antlaşmasını yazınız.**